

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met het vervangen van de verplichte maatschappelijke stage door een facultatief programmaonderdeel

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om de Wet op het voortgezet onderwijs te wijzigen om te regelen dat de verplichte maatschappelijke stage wordt afgeschaft en wordt vervangen door de mogelijkheid voor scholen om deze stage als facultatief programmaonderdeel aan te bieden;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I WIJZIGING VAN DE WET OP HET VOORTGEZET ONDERWIJS

De Wet op het voortgezet onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 6f komt als volgt te luiden:

Artikel 6f Maatschappelijke stage

Een onderwijsprogramma in het voortgezet onderwijs kan mede een maatschappelijke stage omvatten.

B

Artikel 10b1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt onderdeel b onder vervanging van de komma aan het einde van onderdeel a door “, en” en verlettering van onderdeel c tot onderdeel b.
2. Na het derde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
4. Een leer-werktraject kan een maatschappelijke stage als bedoeld in artikel 6f, omvatten, indien het onderdeel uitmaakt van het onderwijsprogramma.

C

Artikel 10f, vijfde lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. De zinsnede “en de maatschappelijke stage, bedoeld in artikel 6f,” vervalt.
2. De laatste zin wordt vervangen door: De algemene maatregel van bestuur, bedoeld in de eerste volzin, bevat tevens voorschriften over de maatschappelijke stage, bedoeld in artikel 6f, waaronder:
  - a. het in uren uitgedrukte tijdsbestek dat door de leerling daaraan moet worden besteed, en
  - b. de mogelijkheid van vrijstelling met betrekking tot categorieën van leerlingen van het volgen van een maatschappelijke stage en de bevoegdheid van het bevoegd gezag om in individuele gevallen ontheffing te verlenen van het volgen van die stage.

D

Artikel 85, vierde lid, vervalt.

ARTIKEL II INWERKINGTREDING

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Inleiding en opbouw

In het Regeerakkoord 'Bruggen Slaan' van de VVD en de PvdA is aangekondigd dat de wettelijk verplichte maatschappelijke stage wordt afgeschaft. Dit gaat gepaard met een korting op de algemene uitkering van het gemeentefonds per 2015 en het beëindigen van de middelen aan de scholen voor het organiseren van de maatschappelijke stage met ingang van het schooljaar 2015/2016.

Dit wetsvoorstel dient er toe om de wettelijk verplichte maatschappelijke stage af te schaffen en de mogelijkheid te behouden voor scholen om de maatschappelijke stage een onderdeel te laten zijn van het onderwijsprogramma. Scholen krijgen zo meer ruimte om eigen keuzes te maken bij het inrichten van het onderwijsprogramma. In de volgende hoofdstukken wordt dit nader toegelicht.

2. Kern en doel van het wetsvoorstel

3. Achtergronden van het wetsvoorstel

- 3.1. Afschaffen van de wettelijke verplichting
- 3.2. De facultatieve maatschappelijke stage
- 3.3. Vmbo-cohort 2011/2012

4. Uitwerking van het wetsvoorstel in algemene maatregelen van bestuur

5. Draagvlak

6. Internetconsultatie

7. Administratieve lasten

8. Financiële gevolgen

2. Kern en doel van het wetsvoorstel

Met dit wetsvoorstel wordt de wettelijk verplichte maatschappelijke stage afgeschaft. Leerlingen in het voortgezet onderwijs hoeven hierdoor niet meer verplicht een maatschappelijke stage te lopen. Dit wetsvoorstel geeft scholen de vrijheid om de maatschappelijke stage wel als facultatief programmaonderdeel aan te bieden.

Door in de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) te regelen dat scholen zelf de keuze hebben om de maatschappelijke stage al dan niet aan te bieden, krijgen scholen meer

ruimte om hun onderwijsprogramma naar eigen inzicht in te richten. De maatschappelijke stage blijft een volwaardig en erkend programmaonderdeel in het voortgezet onderwijs.

3. Achtergronden van het wetsvoorstel

3.1. Afschaffen van de wettelijke verplichting

Sinds het schooljaar 2011/2012 zijn alle leerlingen die instromen in het voortgezet onderwijs verplicht een maatschappelijke stage te doen van ten minste dertig uur tijdens hun schoolcarrière in het voortgezet onderwijs. In het Regeerakkoord 'Bruggen Slaan' van de VVD en PvdA is de afschaffing van de wettelijk verplichte maatschappelijke stage aangekondigd en daarmee vanaf 2017 een structurele bezuiniging van € 75 miljoen. Dit wetsvoorstel geeft uitvoering aan deze opdracht uit het Regeerakkoord.

Het is belangrijk dat scholen de vrijheid hebben om zelf hun onderwijs en leeromgeving in te richten, passend bij hun onderwijsvisie. Dat is in lijn met het algemene streven van het kabinet om scholen en onderwijsprofessionals meer ruimte te bieden voor eigen afwegingen bij het curriculum. Door de wettelijk voorgeschreven maatschappelijke stage te schrappen en daarmee een taak bij de scholen weg te halen ontstaat er meer flexibiliteit in het onderwijsprogramma. Scholen kunnen de dertig uur onderwijstijd die vrijvalt met het vervallen van de verplichting, met inachtneming van de vigerende onderwijstijdkaders, naar eigen inzicht invullen. Deze maatregel sluit goed aan bij de beoogde modernisering van de onderwijstijd met als doel om scholen meer ruimte te bieden om het onderwijs flexibel in te richten.

Voor de organisatie van de verplichte maatschappelijke stage hebben scholen middelen ontvangen. Met het vervallen van de verplichting, vervalt ook de bijbehorende bekostiging van de maatschappelijke stage. Scholen kunnen met de reguliere bekostiging de onderwijstijd invullen, net zoals zij dat vóór de invoering van de verplichte maatschappelijke stage deden.

3.2. De facultatieve maatschappelijke stage

De wettelijk verplichte maatschappelijke stage vervalt. Daarvoor in de plaats wordt in de WVO geregeld dat de scholen een maatschappelijke stage als facultatief programmaonderdeel kunnen aanbieden. Zo blijft de maatschappelijke stage behouden als volwaardig erkend programmaonderdeel in het voortgezet onderwijs.

Als leerlingen maatschappelijke stage lopen komt dat terug op hun diploma. Hiervoor moet wel worden voldaan aan drie voorwaarden: de stage omvat minimaal dertig uur, er moet een stageovereenkomst zijn en bepaalde leerlingen zijn vrijgesteld of kunnen ontheffing van de maatschappelijke stage aanvragen, indien deze onderdeel is van het onderwijsprogramma.

Als scholen zelf kunnen kiezen of zij al dan niet een maatschappelijke stage aanbieden, komt dat de diversiteit van het onderwijsaanbod ten goede: sommige scholen kiezen ervoor, andere niet. Scholen behouden de mogelijkheid om de maatschappelijke stage aan te bieden, bijvoorbeeld als één van de instrumenten waarmee ze invulling kunnen geven aan hun wettelijke burgerschapsopdracht.

3.3. Vmbo cohort 2011/2012

De verplichte maatschappelijke stage wordt afgeschaft per 1 augustus 2015. Dit zou betekenen dat alleen de vmbo-leerlingen die zijn begonnen in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2011/2012 moeten voldoen aan de wettelijke verplichting tot het volgen van een maatschappelijke stage. Het doen van een maatschappelijke stage van dertig uur is voor hen een eindexameneis, omdat zij eindexamen doen in het schooljaar voorafgaand aan de afschaffing van de wettelijk verplichte maatschappelijke stage.

Leerlingen van het havo en het vwo, die ook zijn begonnen in het schooljaar 2011/2012, hoeven niet meer te voldoen aan deze wettelijke verplichting omdat voor hen het examenjaar na 1 augustus 2015 (afschaffing wettelijk verplichte maatschappelijke stage) ligt. Hiertegenover staat dat alle scholen bekostigd worden voor het organiseren van de maatschappelijke stage tot 1 augustus 2015.

Dit betekent dat er ongelijkheid zou ontstaan tussen scholen voor het vmbo en scholen voor havo en vwo. Scholen voor het vmbo moeten de maatschappelijke stage wel organiseren, terwijl scholen voor havo en vwo vrij zijn om al dan niet een maatschappelijke stage te organiseren. Om deze ongelijkheid weg te nemen wordt de maatschappelijke stage een jaar eerder, op 1 augustus 2014, een facultatief programmaonderdeel voor het vmbo-cohort leerlingen die zijn gestart in het schooljaar 2011/2012. Hiertegenover staat dat alle scholen bekostigd worden voor het organiseren van de maatschappelijke stage tot 1 augustus 2015, omdat voor alle schoolsoorten tot die datum in feite geen leerlingcohort meer is dat verplicht is de maatschappelijke stage te hebben gedaan als eis voor het eindexamen.

Om alle schoolsoorten gelijke mogelijkheden te bieden, worden alle scholen tot en met schooljaar 2014/2015 nog in staat gesteld om de maatschappelijke stage voor het laatste jaar met bekostiging van rijkswege te organiseren. Met inachtneming van de beginselen van behoorlijk bestuur kunnen scholen zodoende in hun bedrijfsvoering anticiperen op een korting. Vandaar dat de middelen tot 1 augustus 2015 toegekend blijven worden.

4. Uitwerking van het wetsvoorstel in algemene maatregelen van bestuur

In voorgaande paragrafen zijn de hoofdlijnen van het wetsvoorstel geschetst. De uitwerking hiervan zal nader worden geregeld in lagere regelgeving, in het bijzonder bij algemene maatregel van bestuur. Dit betreft wijzigingen van:

- Het Inrichtingsbesluit WVO.
- Het Eindexamenbesluit VO.
- Het Staatsexamenbesluit VO.
- Het Bekostigingsbesluit WVO.
- Het Besluit vbo-groen in een AOC.

5. Draagvlak

Het LAKS – de landelijke leerlingenorganisatie – is positief over dit voorstel. Scholen behouden de mogelijkheid om maatschappelijke stage aan te bieden aan leerlingen binnen de wettelijke onderwijstijd.

De VO-Raad - PM

De AOC Raad heeft zich sinds de invoering van de Maatschappelijke stage hard gemaakt en ingespannen voor realisatie van voldoende en goede maatschappelijke stages in het Groen. De raad betreurt de afschaffing van de wettelijke verplichting ten zeerste.

6. Internetconsultatie

Via de openbare internetconsultatie wordt dit wetsvoorstel voorgelegd aan het publiek.

7. Administratieve lasten

Dit wetsvoorstel brengt geen administratieve lasten met zich mee.

8. Financiële gevolgen

Door de wettelijke verplichting en bekostiging van de maatschappelijke stage te laten vervallen wordt in 2015 € 20 miljoen bezuinigd uit het gemeentefonds, in 2016 € 50 miljoen op de lumpsum en € 20 miljoen uit het gemeentefonds en per 2017 € 55 miljoen per jaar structureel bezuinigd op de lumpsum van scholen en € 20 miljoen per jaar structureel uit het gemeentefonds.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

Met de aanpassing van de artikelen 6f, 10b1, 10f, en 85 van de WVO wordt in deze wet geregeld dat de verplichte maatschappelijke stage komt te vervallen. Daarvoor in de plaats wordt in de WVO opgenomen dat scholen er voor kunnen kiezen om de maatschappelijke stage aan te bieden. Indien ze dat willen, nemen ze deze stage op in hun onderwijsprogramma. Indien de maatschappelijke stage wordt aangeboden, moet deze voldoen aan de minimale vereisten uit het Inrichtingsbesluit WVO, Eindexamenbesluit VO en Staatsexamenbesluit VO. Met het vervallen van artikel 85, vierde lid, van de WVO wordt geregeld dat de bekostiging voor de maatschappelijke stage komt te vervallen.

Artikel II

In artikel II is in de inwerkingtredingsbepaling geregeld dat onderhavig wetsvoorstel in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. Dit is nodig om te kunnen regelen dat het wetsvoorstel voor de leerlingen van het vmbo, die zijn gestart in het schooljaar 2011/2012, met ingang van 1 augustus 2014 in werking kan treden. Dat betekent dat voor dit cohort leerlingen de maatschappelijke stage met ingang van die datum een facultatief programmaonderdeel wordt, waardoor voor deze leerlingen de maatschappelijke stage geen verplicht onderdeel meer is van het eindexamen. Voor alle andere leerlingen in het voortgezet onderwijs is het streven dat de maatschappelijke stage facultatief wordt met ingang van 1 augustus 2015.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,